

Research Paper

The Role of Urban Management in the Sustainable Development of Urban Tourism (Case Study: Jam City)

Yaser Zendejboudi ^{*1} , Gholamreza Amininejad ² , Marziyeh Kohansal ³

¹ Ph.D. student in Geography and Urban Planning, Islamic Azad University, Larestan, Iran. (yaser.z63@yahoo.com)

² Assistant Professor of Economic, Social and Agricultural Research Department, Center for Research, Agricultural Education and Natural Resources of Bushehr Province, Agricultural Research, Education and Extension Organization, Bushehr, Iran. (gh.amininejad@gmail.com)

³ Master's Degree in Geography and Urban Planning, Jam Education Department, Bushehr, Iran. (kohansalmarziyeh@gmail.com)

© The Author(s)

Publisher: University of Mazandaran

10.22080/TMHR.2024.26924.1006

Keywords:

Urban management, tourism development, integrated urban management, Jam city

Received:

December 12, 2023

Received in revised:

December 27, 2023

Accepted:

January 16, 2024

Available online:

February 20, 2024

Abstract

Context and Purpose: Today, tourism is a significant part of the gross national product, and city managers play an important role in tourism development. The purpose of this study is to investigate the role of city management in the sustainable development of tourism in Jam city.

Design/methodology/approach: The current research is applied and descriptive-analytical. The statistical population of this research was (31,436 people) and the statistical sample included 360 people (40 managers and 320 citizens) who were selected randomly. The validity of the researcher-made questionnaire was confirmed by experts and the reliability of the questionnaire was (0.81). SPSS26 software was used to analyze data and information.

Findings: The results of the correlation coefficient test (at $\alpha=0.01$ level) showed a significant correlation between integrated urban management and achieving sustainable development of tourism with a coefficient of (0.405). Moreover, results revealed that the correlation between urban management cooperation and achieving sustainable development of tourism with a coefficient of 0.392, and the opinion of managers and citizens regarding the role of urban management in sustainable development of urban tourism with a coefficient t 0.840 are significant.

Conclusion: The results showed that managers have a more positive view than citizens about the impact of integrated urban management in achieving sustainable tourism development. The urban management of Jam city in government institutions can pay attention and take action to provide the basis for the development and improvement of the tourism situation according to the existing capacities.

Originality/value: This research sought to examine the relationship between urban management and the sustainable development of urban tourism in Jam city, and considering the importance and necessity of the research, it tried to present the appropriate solutions after summarizing the findings while expressing the concepts and theoretical foundations related to the subject of the study.

*Corresponding Author: Yaser Zendejboudi

Address: Islamic Azad University, Larestan, Iran.

Email: yaser.z63@yahoo.com

Tel: 09351825191

Extended Abstract

1. Introduction

With the expansion of urbanization in recent decades, population concentration in small and large cities is one of the most important characteristics of economic development. In 1300 AD, one-tenth, and in 1900, about one-sixth, and currently, more than half of the world's population live in cities. While the transition from rural to urban in developed countries such as the United States is complete, the process of urbanization in developing countries is increasing rapidly. In line with the realization of tourism development, urban management is the most important tool; thus, urban management is the organization of agents, forces, and resources to manage affairs and respond to the needs of city residents and includes the functions of planning, implementation, monitoring, and control. By organizing and shaping the city, preparing and managing the exploitation of attractions, improving and restoring historical sites, and developing green spaces and parks, they create advertising and marketing for the tourism potential of cities and their spheres of influence. Nowadays, the tourism industry in the world is very developed and many countries have been able to improve their situation to a significant extent and cover many of their problems such as unemployment, low income level, per capita, and lack of foreign exchange income. Today, tourism is a significant part of the national gross product, and city managers play an important role in tourism development. The population of Jam city in Bushehr province is increasing due to the good weather and the residence of families of employees of various industrial sectors (including Asaluyeh). The city of Jam, as an immigrant-friendly city due to

oil and gas companies, has gone through intermittent industrial and physical transformations in recent decades and has faced many problems in the city, which requires systematic management. Based on this, a new approach to city management is necessary to provide citizens' wishes and opinions on city affairs and achieve balance and sustainable development of tourism. The purpose of the current research is to examine the relationship between urban management and the sustainable development of urban tourism in Jam city. Therefore, according to the mentioned cases, the importance and necessity of the research are evident, and it has been tried to express the concepts related to the theoretical foundations of the research and provide appropriate solutions after summarizing.

2. Research Methodology

The current research is descriptive-analytical in terms of purpose and research method. The statistical population of this study was the residents of Jam city and managers and employees of Jam city municipality and Islamic council (31436 people). Among this population, 360 people were randomly selected based on Cochran's formula (40 managers and 320 citizens). The researcher-made questionnaire included 50 items, with 17 items on the cooperation of city managers with the local community, 8 items on integrated urban management, and 25 items on sustainable urban development. It was first given to experts and after being reviewed and approved, it was selected for the implementation of the research, and its validity was formally confirmed. The reliability of the questionnaire was also evaluated using Cronbach's alpha method (0.81). The SPSS 26 software was used to analyze data and information. According to the measurement level of variables, ap-

appropriate tests such as Pearson's correlation coefficient test were used to examine the relationship between independent and dependent variables.

3. Research Findings

To investigate and analyze the components of the research, the statistical methods of correlation coefficient, Pearson test, t-test, etc. were used. The analyses were performed using SPSS 26 software and the level of significance for the two-domain test was considered equal to 0.05. The results of the correlation coefficient test (at $\alpha=0.01$ level) showed a significant correlation between integrated urban management and the achievement of sustainable tourism development with a coefficient of (0.405). Moreover, it was revealed that the degree of correlation between urban management cooperation and achieving sustainable development of tourism with a coefficient of 0.392, and the level of opinion of managers and citizens regarding the role of urban management in the sustainable development of urban tourism with a coefficient t of 0.840 were significant.

4. Conclusion

The results showed that managers have a more positive view than citizens about the impact of integrated urban management in achieving sustainable tourism development. The urban management of Jam city in government institutions can pay attention and take action to provide the basis for the development and improvement of the tourism situation according to the existing capacities. Ac-

ording to the results obtained from the present research in relation to the subject, suggestions are presented as follows: 1- Urban management in government institutions such as the municipality, governorate, and tourism should provide the basis for the development of tourism and improve the tourism situation. Moreover, paying attention to capacities for the development of tourism in Jam city should be included in the plan of the municipality and other service institutions; 2- The level of awareness of citizens to provide a suitable environment to attract tourists should be improved by the city administration. In addition, city managers should use this in urban tourism programs from the point of view of citizens; 3- Due to the citizens' negative view of the role of urban management in tourism development, managers should pay more attention to the increase of infrastructure; and 4- Planning to increase tourists as well as economic productivity, etc. is important.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

First author: One third.

Second author: One third.

Third author: One third.

Conflict of Interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The authors are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

پژوهشی

نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهری (مطالعه موردی شهر جم)

یاسر زنده‌بودی^{*۱}، غلامرضا امینی‌نژاد^۲، مرضیه کهنسال^۳

^۱ دانشجوی دکتری رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لارستان، لارستان، ایران. (yaser.z63@yahoo.com)
^۲ استادیار بخش تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و ترویج کشاورزی، مرکز تحقیقات، آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان بوشهر، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، بوشهر، ایران. (gh.amininejad@gmail.com)
^۳ کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دبیر اداره آموزش و پرورش جم، بوشهر، ایران. (kohansalmarziyeh@gmail.com)

ناشر: دانشگاه مازندران
© نویسندهگان

10.22080/TMHR.2024.26924.1006

چکیده

زمینه و هدف: امروزه گردشگری به‌عنوان بخش قابل توجهی از تولید ناخالص ملی را دربرمی‌گیرد، مدیران شهری در رونق گردشگری نقش مهمی دارند، هدف مطالعه حاضر بررسی نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری در شهر جم بود.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر، کاربردی و توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری این پژوهش (۳۱۴۳۶ نفر) و نمونه آماری ۳۶۰ نفر (۴۰ مدیران و ۳۲۰ شهروند) بود که به صورت تصادفی انتخاب شدند. روایی پرسش‌نامه محقق‌ساخته، توسط خبرگان و کارشناسان متخصص تأیید گردید و پایایی پرسش‌نامه (۰/۸۱) بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات، از نرم‌افزار SPSS۲۶ استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج آزمون ضریب همبستگی (در سطح $\alpha=0.01$ نشان داد که همبستگی مدیریت یکپارچه شهری و دست‌یابی به توسعه پایدار گردشگری با ضریب (۰/۴۰۵)؛ همبستگی همکاری مدیریت شهری و دست‌یابی به توسعه پایدار گردشگری با ضریب (۰/۳۹۲) و نظر مدیران و شهروندان، در خصوص نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهری با ضریب (۰/۸۴۰/۰) t ، معنادار است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات: نتایج نشان داد که مدیران نسبت به شهروندان نگاه مثبت‌تری نسبت به تأثیر مدیریت یکپارچه شهری در دست‌یابی به توسعه پایدار گردشگری دارند. مدیریت شهری شهر جم در نهادهای دولتی می‌تواند نسبت به، فراهم‌نمودن زمینه توسعه و بهبود وضعیت گردشگری با توجه به ظرفیت‌های موجود، توجه و اقدام نمایند.

نوآوری و اصالت: این پژوهش به دنبال بررسی رابطه بین مدیریت شهری با توسعه پایدار گردشگری شهری شهر جم بود و با توجه به اهمیت و ضرورت تحقیق سعی شد ضمن بیان مفاهیم و مبانی نظری مرتبط با موضوع مطالعه، پس از جمع‌بندی یافته‌ها، به ارائه راهکارهای مناسب بپردازد.

کلیدواژه‌ها:

مدیریت شهری؛ توسعه گردشگری؛ مدیریت یکپارچه شهری؛ شهر جم.

تاریخ دریافت:

۲۱ آذر ۱۴۰۲

تاریخ دریافت اصلاحات:

۶ دی ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش:

۲۶ دی ۱۴۰۲

تاریخ انتشار:

۱ اسفند ۱۴۰۲

ایمیل: yaser.z63@yahoo.com
تلفن: ۰۹۳۵۱۸۲۵۱۹۱

* نویسنده مسئول: یاسر زنده‌بودی
آدرس: دانشگاه آزاد اسلامی واحد لارستان، لارستان، ایران.

۱ مقدمه

آماده‌سازی و مدیریت بهره‌برداری از جاذبه‌ها، بهسازی و مرمت سایت‌های تاریخی، توسعه فضاهای سبز و پارک‌ها تبلیغات و بازاریابی برای پتانسیل‌های گردشگری شهرها و حوزه‌های نفوذ آن‌ها ایجاد می‌کنند (رضویان، ۱۳۸۱: ۱۴۵).

با گسترش پدیده شهرنشینی به همراه افزایش درآمدهای عمومی و نیز تغییرات سبک زندگی مردم، انگیزه مسافرت و افزایش اهمیت اوقات فراغت برای تأمین احتیاجات روحی انسان به امری ضروری مبدل شد. این مهم منجر به ظهور پدیده‌های جهانی به نام صنعت گردشگری شده است. از سوی دیگر، محیط‌های شهری به‌عنوان مراکز تمدن، فرهنگ، سیاست و گاه با ارزشمندترین منابع گردشگری چون پارک‌ها، چشم‌اندازهای طبیعی و فضاهای تاریخی محسوب می‌شوند (ابراهیم‌زاده و آقاسی، ۱۳۹۰).

امروزه صنعت گردشگری در جهان توسعه فراوانی است و بسیاری از کشورها از این رهیافت توانسته‌اند وضعیت خویش را تا حد درخور توجهی بهبود بخشیده و بسیاری از مشکلات خود از قبیل بیکاری، پایین بودن سطح درآمد، سرانه و کمبود درآمد ارزی را پوشش دهند. به دلیل اثرات چشم‌گیری که فعالیت‌های گردشگری در اقتصاد مناطق پذیرنده گردشگران بر جای می‌گذارد، توجه فراوانی به این زمینه از فعالیت معطوف می‌گردد. پیچیدگی و تراکم موجود در زندگی شهری، عده زیادی از مردم را متوجه طبیعت می‌کند و در این میان، مناطقی که دارای توان‌های طبیعی باارزش‌تری باشند بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرند. به این ترتیب جریان‌ات گردشگری به منظور بهره‌برداری از آرامش و زیبایی طبیعت بدان سمت شکل می‌گیرد (اسفندیاری و همکاران، ۱۳۹۲: ۴۸).

با گسترش شهرنشینی در دهه‌های اخیر تمرکز جمعیت در شهرهای کوچک و بزرگ یکی از مهم‌ترین مشخصات توسعه اقتصادی است؛ در سال ۱۳۰۰ میلادی یک‌دهم و در سال ۱۹۰۰ حدود یک‌ششم و در حال حاضر بیش از نیمی از جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کنند؛ درحالی‌که گذر از روستانشینی به شهرنشینی در کشورهای توسعه‌یافته چون ایالات متحده کامل شده، روند شهرنشینی در کشورهای درحال توسعه به سرعت در حال افزایش است. شهرنشینی اگرچه باعث رفاه و راحتی انسان‌ها شده لیکن گرفتاری‌هایی را نیز به دنبال داشته است. پیامد مشکلات شهرنشینی و افزایش جمعیت ایجاد انواع آلودگی‌های شهری مثل آلودگی آب‌وهوا، صدا، بصری، تخریب محیط زیست است (فرزانه، ۱۳۸۰)؛ از این‌روست که سیاست دولت‌ها در دهه‌های اخیر به سمت توسعه پایدار گردشگری به‌عنوان یکی از شیوه‌های مبارزه با بیکاری و ایجاد درآمد گرایش داشته است؛ به‌طوری‌که اهمیت آن در توسعه اقتصادی اجتماعی کشورها به صادرات نامرئی معروف است رکن اصلی توسعه پایدار یاد می‌کنند و اهمیت آن در توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی باعث شده است، تا بسیاری از برنامه ریزان محلی منطقه‌ای ملی برای گسترش آن برنامه‌ریزی نمایند (بیدختی و همکاران، ۱۳۸۹: ۵).

در راستای تحقق توسعه گردشگری مدیریت شهری مهم‌ترین ابزار است. بدین ترتیب مدیریت شهری که از سازمان‌دهی عوامل و نیروها و منابع برای اداره امور و پاسخ‌گویی نیازهای ساکنان شهر گرفته و شامل کارکردهای برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت و کنترل است؛ با سازمان‌دهی و شکل‌دهی به شهر،

قرار داده، مراکز شهری است. رشد سفرهای کوتاه‌مدت، این مقاصد را به یکی از اصلی‌ترین مراکز گردشگری تبدیل نموده است. این مسأله، خود را در کاهش میانگین مدت سفر گردشگران در بیشتر مقاصد دنیا نشان داده است. این مسأله را تا حدودی می‌توان، با تغییر سبک زندگی در سال‌های اخیر توضیح داد. زمان، به ارزشمندترین مسأله در زندگی انسان‌ها تبدیل شده است (صیدایی و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۷).

بدین ترتیب نقش مدیریت شهری در ارتقای شرایط کار و زندگی جمعیت ساکن در قالب اقشار مردم، گروه‌های مختلف اجتماعی اقتصادی و حفاظت از حقوق شهروندان، تشویق توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار و حفاظت از محیط کالبدی است (سعیدنیا، ۱۳۷۹: ۵۳)

مدیریت امور شهری آن‌هم در شرایط کنونی وظیفه‌ای بسیار دشوار است که پایانی در آن متصور نمی‌توان شد، همچنین یکی از اهداف مهم مدیریت شهری، توسعه پایدار شهرها می‌باشد؛ توسعه پایدار راه تازه‌ای برای رسیدن به آرمان‌های بشر همراه با حفظ منابع و امکانات برای آیندگان است، هدف فرآیند توسعه شهری پایدار، دستیابی به وضعیت پایداری جوامع شهری می‌باشد. فرآیندی که هدف آن ایجاد یا تقویت ویژگی‌های پایداری در زندگی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی شهر است طرفداران توسعه شهری با تأکید بر پروژه‌های منطقی، سعی در توجه به تمام جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی و کالبدی طرح دارند و برای نیل به شهر آرمانی بایستی تعمق و تعامل بین بخش‌های مذکور صورت پذیرد. از این‌رو با توجه به اهمیت مقوله پایداری در اهداف توسعه شهرها، دامنه گسترده‌ای از مجموعه نیازهای اجتماعی،

با توجه به اینکه توسعه پایدار به‌عنوان جریان‌ی متداوم در تغییرات اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و محیطی برای افزایش و ترقی رفاه و خوشبختی طولانی‌مدت کل اجتماع تعریف می‌شود و پویایی چندبعدی است که به‌گونه‌ای پایدار درصد و وحدت اهداف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و محیطی است (امیرحاجلو و همکاران، ۱۳۹۲: ۵۱).

بنابراین باید توسعه گردشگری را زمانی پایدار بنامیم که مخرب نبوده و امکان حفظ منابع آب‌وخاک، منابع ژنیتیکی، گیاهی و جانوری را برای آیندگان فراهم آورد. در واقع توریسم پایدار، توریسمی است که بتواند در یک محیط، در طی زمانی نامحدود ادامه یابد و از نظر انسانی و فیزیکی به محیط‌زیست صدمه نزند و تا بدان حد فعال باشد که به توسعه سایر فعالیت‌ها و فرآیندهای اجتماعی لطمه‌ای وارد نکند (حاجی نژاد و همکاران، ۱۳۹۰: ۸۵).

گردشگری هنوز فعالیت جدیدی برای بسیاری از کشورهاست که تجربه‌ای کم یا ناچیز در توسعه این بخش از اقتصاد دارند. در زمینه رشد فوق‌العاده گردشگری در دهه‌های اخیر و پیش‌بینی اینکه گردشگری بزرگ‌ترین صنعت صادراتی در مورد سال ۲۰۲۰ خواهد شد. بر اساس این پیش‌بینی، گردشگری در تمام مناطق دنیا در حال رشد می‌باشد و این رشد در کشورهای در حال توسعه بیشتر خواهد بود. اروپا، آمریکای شمالی، آمریکای جنوبی، آسیای شرقی و اقیانوسیه حدود ۸۰ درصد از گردشگران را خواهند داشت، بنابراین آن‌ها تسلط خود را بر حجم گردشگران حفظ خواهند کرد (زارعی و همکاران، ۱۳۹۲: ۵۴).

یکی از مهم‌ترین مقاصدی که روندهای گردشگری جهان را در دهه‌های گذشته تحت تأثیر

توسعه و پیشرفت اجتماعی شده و رفاه و سلامت عمومی را ایجاد کند. از آنجاکه گردشگری عبارت است از سیاحت در زمان و مکانی گسترده‌تر. این فرهنگ‌ها هستند که با (حرکت و گسترش) خویش پایه و اساس تمدن‌ها را شکل داده و با زنده نگه داشتن آزادی در خاطره‌ها در فضاهای گسترده و بی-قیدوبند، انسان را به اندیشیدن فرامی‌خوانند. بنابراین، فرهنگ یک جلوه روشن از حیات اجتماعی است (دیباچی، ۱۳۷۱).

برخی از جنبه‌های اجتماعی و فرهنگی گردشگری شامل موارد زیر می‌باشد: «توسعه گردشگری، جرم و جنایت و سایر انحرافات اجتماعی را افزایش می‌دهد؛ تراکم و افزایش جمعیت، به حریم ساکنین روستایی را افزایش می‌دهد؛ تقویت و حمایت از خدمات محلی، مانند حمل‌ونقل عمومی و مراقبت‌های بهداشتی؛ ایجاد امکانات و جاذبه‌های جدید، مثل امکانات ورزشی، فرهنگی؛ گردشگری به امر خانه‌سازی کمک می‌کند و سبک معماری سنتی را از بین می‌برد؛ باعث توسعه روابط فرهنگی و تحکیم وحدت ملی می‌شود؛ سطح زندگی مردم در منطقه ارتقا می‌یابد و به بهبود خدمات و امکانات اجتماعی (از نظر مالی) کمک می‌نماید (رنجبریان و زاهدی، ۱۳۷۹).

اگرچه در جهان کهن نیز آشنایی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها با یکدیگر به اشکالی گوناگون صورت می‌گرفت، اما در تاریخ مدون با پیشرفت فناوری، سفر و ارتباطات، جهان تبدیل به دیدار گاه فرهنگ‌ها با یکدیگر شد. پیگیری بر زمان و جغرافیا و درک مفهوم (تمدن کشورها) به دور از شائبه‌های دگرستیزی و ناهم‌پذیری که رهیافت آن توجه به وضعیت‌های چند فرهنگی و چندصدایی جوامع انسانی است، زمینه‌های ظهور گردشگری را در

اقتصادی، فرهنگی اکولوژیک و کالبدی برای حرکت به سوی پایداری مورد توجه است (صفایی پور، ۱۳۹۶: ۱۱).

شهرها یکی از پر بیننده‌ترین مقاصد گردشگری جهان به‌شمار می‌آیند که هر ساله پذیرای میلیون‌ها نفر گردشگرند. مدیریت گردشگری اکنون به فعالیتی مهم بدل گشته است که جریان کارها، اقدام‌های اجتماعی و تغییرات فضایی فراوانی را به‌ویژه در کشورهای اروپایی شکل می‌دهد (کازس و فرانسواز، ۱۳۸۲: ۳۷). همه کشورها اعم از توسعه‌یافته و نیافته، پذیرفته‌اند که هر توسعه‌ای تنها با برنامه‌ریزی امکان‌پذیر است. این موضوع به‌خصوص در ارتباط با توسعه پایدار بیشتر اهمیت می‌یابد. توسعه گردشگری پایدار به دلیل اهمیت آن و آثار بالقوه مثبت و منفی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و زیست‌محیطی که به همراه دارد بدون برنامه‌ریزی امکان‌پذیر نخواهد بود. به‌طور کلی برنامه‌ریزی قادر است نقش کلیدی در حل تضادهایی که این توسعه می‌تواند ایجاد نماید، ایفا کند. توسعه گردشگری از یک سو می‌تواند آثار و منافع مثبت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و حتی زیست‌محیطی در جامعه گردشگرپذیر و از سوی دیگر آثار منفی در ابعاد مختلف به‌خصوص در بعد زیست‌محیطی به دنبال داشته باشد. ایجاد تعادل در این زمینه به‌گونه‌ای که آثار مثبت بیش از آثار منفی باشد نیازمند ایجاد سیاست‌های اصولی از طریق فرآیند برنامه‌ریزی و مدیریت است (خاکسار، ۱۳۸۲: ۵۴).

توسعه گردشگری به‌عنوان یکی از شاخص‌های توسعه در سطح مناطق می‌تواند تغییرات فرهنگی و اجتماعی مهمی را در جوامع میزبان ایجاد کند و از طریق توزیع درآمد، اشتغال‌زایی و کاهش فقر، باعث

روش‌های حل معضلات امروزی شهرها را ارائه کند. شهرنشینی و مدیریت شهری پایدار به‌عنوان مهم‌ترین عامل برای شهرهای آینده در نظر گرفته می‌شود. به‌منظور اعمال استراتژی‌های جامع برای مدیریت توسعه مناطق شهری بر اساس موضوعات اجتماعی، زیست‌محیطی و اقتصادی، مدیران شهری باید از چارچوب‌های یکپارچه برای هدایت منابع موجود استفاده کنند. در دوره شهرنشینی مدرن، سازمان‌های مدیریت شهری مانند شهرداری‌ها با مشکلات چندوجهی روبه‌رو هستند. مدیران شهری برای جمع‌آوری مقادیر عظیمی از داده‌ها و اطلاعات باید از سیستم‌های عمدتاً پیشرفته استفاده کنند. سیستم مدیریت دانش (KMS) فرآیند برنامه‌ریزی شهری مبتنی بر دانش را با توجه به جنبه‌های پایدار ترویج می‌کند. برنامه‌ریزی اجتماعی، از دهه ۱۹۶۰ میلادی رواج یافت. در آن دهه، دولت و مدیران شهرهای بزرگ دریافتند که ناآرامی‌های اجتماعی مانند قومی، نژادی و طبقاتی؛ تهدیدی برای پایداری اقتصادی و سیاسی در شهرها است. از این‌رو، مقوله برنامه‌ریزی اجتماعی، اقبال و رواج یافت. در واقع، برنامه‌ریزی اجتماعی، به‌عنوان نشانه‌ای از برابری طلبی و مشارکت‌جویی دولت و مدیران شهر، تفسیر شد (رضانی و خورشید دوست، ۱۳۸۲: ۳۸ - ۴۱).

با این حال نقطه شروع مدیریت شهری به معنای نوین آن را بایستی در تحولات دهه ۸۰ و ۹۰ میلادی جست. در این زمان و پس از دوره رکود نسبی دهه ۸۰ مضامین و مفاهیم جدیدی در ارتباط با نقش و وظایف دولت‌ها به وجود آمد و دولت رفاهی که در دهه ۷۰ ناکارآمدی خود را در مواجهه با رخدادهای جاری در زمینه‌های فنی و اجتماعی نشان داده بود، جای خود را به دولت حداقلی داد و دولت‌های محلی در پرتو مدیریت نوین دولتی به توانمندساز بدل شدند (Rhys and Van de Walle,

سطح وسیع ممکن ساخت که باعث شد مسافران با سفرهای آیینی، دینی، تجاری و ماجراجویانه تحول‌شگرفی را در نحوه زندگی و فرهنگ انسان‌ها به وجود آورند. رفته‌رفته ساختار اقتصادی قدرتمندی در جهان با توجه به گردشگری شکل گرفت و آن را تبدیل به یک صنعت سودآور و معجزه‌بخش کرد.

ایران سرزمینی با سابقه تمدنی طولانی و کهن و سرشار از تنوع زیستی و طبیعی و آکنده از فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌های گوناگون به‌هم‌پیوسته است. جلوه‌های تمدنی، تاریخی، دینی، باستانی، آیینی و فرهنگی موجود در ایران آن را تبدیل به یکی از نقاطی در جهان می‌سازد که می‌تواند پاسخ‌گوی نیازهای روحی و فکری و معنوی و جست‌وجوگرایانه مردم از سرزمین‌ها و فرهنگ‌های مختلف باشد.

نگرش جامع به سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری و نیز تدوین اهداف یکپارچه اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در رأس سیاست‌گذاری و مدیریت شهری قرار می‌گیرد. تحقق این اهداف، نیازمند ارزیابی نتایج و تبعات سیستم‌های شهری برای تغییرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی بوده و محتاج تحولات اساسی در سازمان و تشکیلات برنامه‌ریزی و مدیریت شهری است. ایجاد تعادل بین مراکز شهری بزرگ و کوچک، همکاری بین بخش‌های دولتی، عمومی و خصوصی و نیز تدوین استراتژی محلی در زمره سیاست‌های نیل به مدیریت شهری، قابل تأمل هستند. شهرهای جهان از طریق تجربه و پژوهش مسیریایی را برای رویارویی با مشکلات توسعه شهری و محیط کشف و در طی این فرآیند، بینشی نیز نسبت به نحوه دستیابی به توسعه پایدار کسب کرده‌اند. بدین ترتیب رشته مدیریت شهری به دنبال تربیت متخصصانی است که بتوانند

(۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان "نقش سازمان‌های مدیریت مقصد در توسعه پایدار گردشگری" به این نتیجه دست یافتند که هدایت به برنامه‌ریزی مدیریت و سپس هماهنگی میان ذی‌نفعان صنعت گردشگری از مهم‌ترین فعالیت‌ها و به‌جای سازمان مدیریت مقصد است. به‌این‌ترتیب در راستای دستیابی به اهداف توسعه پایدار گردشگری سازمان مدیریت مقصد ایفاکننده نقشی انکارناپذیر است که نادیده‌گرفتن آن‌ها سرعت حرکت به‌سوی توسعه را کند می‌کند؛ نادعلی پور (۱۳۹۰)، در مقاله خود با عنوان "عوامل مؤثر بر مزیت رقابتی شهرها در زمینه توسعه گردشگری" به گردشگری شهری و نیز عوامل مؤثر رقابتی گردشگری پرداخته است که با استفاده از مدل کراچ و ریچی عوامل مؤثر اثرگذار بر رقابت یک مقصد و مشخصه‌های کیفی در ارتباط با شهرها مورد بررسی قرار گرفته است. پرهیزکار و فیروزبخت (۱۳۹۰)، در مقاله "چشم‌انداز مدیریت شهری در ایران با تأکید بر توسعه پایدار شهری" به این نتیجه رسیده است که تغییر نظام مدیریت شهری مرکزگرا به سوی نظام مدیریت غیرشهری متمرکز، لاجرم بایستی بر اساس رویکرد توسعه پایدار شهری می‌باشد؛ پور غلام (۱۳۹۲)، در مقاله‌ای تحت عنوان "مدیریت و توسعه پایدار شهری" به این نتیجه رسیده است که پرداختن به مدیریت شهری مستلزم ایجاد شرایط قانونی و ساختارهای سازمانی و اداری جدیدی در کشور است، از جمله اینکه به‌جای قوانین کنونی شهرداری قوانین جامعه‌ای تحت عنوان قوانین شهر، تدوین و اجرا گردد و همچنین مشعوفی و همکارش (۱۳۹۴)، در مقاله "نقش مدیریت شهر در توسعه پایدار گردشگری" به این نتیجه رسیده است که مدیریت شهری می‌تواند تأثیر بسزایی در جهت اخذ تصمیمات صحیحی در امر برنامه‌ریزی و تعیین

(2013) فرآیند تمرکززدایی نیز در تبدیل مدیریت شهری به یک فعالیت قدرتمند و دارای اختیارات قانونی سرعت بخشید. در گام آخر تحلیل اندیشه‌های پوزیتیویستی در مقابل تفکرات انتقادی و ساختارگرایانه در حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی و شکست راه‌حل‌های همسان در نقاط مختلف که از روی نمونه‌های غربی الگوبرداری شده بودند (به‌عنوان نمونه طرح‌های اقتصادی در آمریکای لاتین) و تأکید بر حل مشکلات به‌صورت محلی در اهداف توسعه هزاره (همان) سبب تقویت بیش‌ازپیش مدیریت شهری، علی‌الخصوص در کشورهای در حال توسعه شد.

تاکنون در زمینه نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهری و تقویت آن در سطوح مختلف جغرافیایی، مطالعات متعددی با نگرش‌های مختلف انجام گرفته است که از جمله آن: تقوایی و همکاران (۱۳۹۰)، در پژوهشی با عنوان "بررسی عوامل مؤثر در پایداری گردشگری با تأکید بر بهسازی و احیای بافت‌های شهری" معتقدند با توجه به توسعه گردشگری به‌خصوص گردشگری فرهنگی بافت‌های مرکزی و فرسوده شهرها باید مورد توجه قرار گیرد و الگوهای مناسبی برای احیای مجدد مراکز شهری ارائه شود؛ خراسانی زاده و همکاران (۱۳۹۰)، در مقاله‌ای تحت عنوان "راهکارهای مدیریت و توسعه زیرساخت‌های گردشگری" این مقوله را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و بر این نکته تأکید کردند که در ایران فرصت‌های گردشگری فراوانی وجود دارد که تاکنون به آن‌ها پرداخته نشده است. مدیریت کلان باید فرصت‌ها را در کشور شناسایی کرده و آن‌ها را در طرح جامع گردشگری کشور بگنجانند و زمینه سرمایه‌گذاری را در زیرساخت‌های سخت مانند هتل‌ها، رستوران‌ها و جاذبه‌ها مهیا کند؛ پورجان

به توسعه پایدار شهری نیازمند به‌کارگیری ابزارها و سلیقه‌ها و نیروهای متفاوت تشکیل‌دهنده سیستم شهر است در مدیریت شهری، شهرداری اداره امور شهر شهروندان مشارکت در اجرای امور و قوانین، شورای اسلامی شهر نظارت و هماهنگی بر فعالیت‌ها و بخش خصوصی پشتیبانی و همکاری با سازمان‌های مزبور را عهده‌دار است که در نتیجه این همکاری‌ها و هماهنگی‌ها منجر به توسعه و عمران شهر می‌شود؛ ژیللا سجادی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان "نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری ساحلی" به این نتیجه رسیده است که مدیریت شهری تاکنون اثرات مثبتی بر توسعه گردشگری ساحلی در شهر بوشهر داشته است. یکی از مهم‌ترین کارکردهای آن، ارائه امکانات و زیرساخت‌های اولیه در ساحل بوده، موجبات رضایت گردشگران را فراهم نموده است؛ این موضوع در مطالعات خارج از ایران نیز محور برخی از پژوهش‌ها بوده است. در پژوهشی که توسط سونگ (۲۰۱۲)، در مقاله‌ای با عنوان "رضایت‌مندی گردشگران در هنگ‌کنگ" بیان کرد که عواملی همانند سن، جنس، فرهنگ و همچنین کیفیت خدمات و تسهیلات ارائه‌شده در مقصد، بر رضایت‌مندی گردشگران تأثیر فراوانی دارد که باعث می‌شود گردشگران بتوانند تجربه مجدد سفر را داشته باشند و همچنین رضایت‌مندی گردشگران باعث می‌شود که آنان در مورد پژوهش‌های مثبت مقصد گردشگری با سایرین صحبت کنند؛ لی و همکاران (۲۰۰۹)، در مقاله‌ای با عنوان "شاخص‌های اندازه‌گیری و یک رویکرد ارزیابی برای برآورد توسعه پایدار شهری" با بهره‌گیری از ۵۲ شاخص توسعه پایدار شهری که بیانگر رشد و بازدهی اقتصادی، ساخت اکولوژیکی وزیر بنایی، حفاظتی و پیشرفت رفاه اجتماعی هستند، به برآورد توسعه پایدار شهر

استراتژی مناسب و در نتیجه پایداری گردشگری داشته باشد؛ پرهیزکار (۱۳۹۵)، در پژوهش "نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهر سرعین" به این نتیجه رسیدند که نتایج حاصل بین ارائه راهبرد با ایجاد و تقویت زیرساخت‌ها، تسهیلات جلب سرمایه‌گذاری و هماهنگی بین بخشی نهادها و با شناساندن توانمندی گردشگری می‌توان به توسعه پایدار نائل آمد؛ سمیه سادات شجیعی و شجیعی (۱۳۹۵)، در پژوهشی تحت عنوان "جایگاه مدیریت صنعت گردشگری در توسعه پایدار شهری" با بررسی مفاهیم مدیریت، صنعت گردشگری و توسعه پایدار شهری، ارتباط و تأثیر این مفاهیم بر یکدیگر از لحاظ عملکردی و با بررسی جایگاه صنعت گردشگری و پتانسیل‌های گردشگری در ایران به ارتباط مستقیم بین ویژگی‌های مدیریت و تغییرات رشد گردشگری در توسعه پایدار شهری رسید؛ صفایی پور (۱۳۹۶)، در پژوهش "نقش مدیریت شهری در راستای تحقق توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی شهر ایلام)" به این نتیجه رسیدند که مدیریت شهری در دستیابی به توسعه پایدار شهر ایلام دارای تأثیر مثبت و معناداری می‌باشد همین‌طور همکاری‌ها و تعامل مدیران شهری در ارتقای شاخص‌های توسعه پایدار شهر تأثیر مثبت و معناداری دارد؛ مرادی مکری و حیدری کیا (۱۳۹۷)، در مطالعه "مفهوم مدیریت شهری"، ارتباط میان توسعه پایدار و مدیریت شهری را در شهر اسدآباد مورد بررسی قرار می‌دهد که با تجزیه و تحلیل سنوات پژوهش نشان می‌دهد که مدیریت شهری در دستیابی به توسعه پایدار شهر اسدآباد دارای تأثیر مثبت و معناداری می‌باشد؛ نصراللهی (۱۳۹۷)، در مقاله نقش "مدیریت شهری در توسعه پایدار شهری" با تأکید بر جایگاه شهرداری‌ها به این نتیجه رسیده است که رسیدن

این امر خود نیازمند مدیریت نظام‌یافته‌ای است. بر اساس این، جهت تأمین خواست و نظر شهروندان در امور شهر برای رسیدن به تعادل و توسعه پایدار گردشگری، نگرش جدید به مدیریت شهر ضروری است.

هدف از پژوهش حاضر بررسی رابطه بین مدیریت شهری با توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم می‌باشد، بنابراین با توجه به موارد اشاره شده، اهمیت و ضرورت تحقیق مشهود می‌گردد و سعی شده ضمن بیان مفاهیم به مبانی نظری مرتبط با پژوهش پس از جمع‌بندی، راهکارهای مناسب ارائه گردد. این پژوهش در پی پاسخ‌گویی به سؤالات زیر است:

آیا بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری شهر جم رابطه وجود دارد؟

آیا بین همکاری‌های متقابل مدیران شهری و مردم محلی و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری رابطه وجود دارد؟

آیا از نظر مدیران و شهروندان مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهری تفاوتی وجود دارد؟

۲ روش‌شناسی پژوهش

شهر جم مرکز شهرستان جم یکی از شهرستان‌های استان بوشهر در جنوب ایران است. فاصله شهر جم تا مرکز استان بندر بوشهر ۲۶۵ کیلومتر می‌باشد. این شهرستان از نظر موقعیت جغرافیایی با فاصله ۲۵ کیلومتری از خلیج فارس مابین سه مرکز استان، یعنی شهرهای بندر بوشهر، بندر عباس و شیراز قرار دارد. چهار طایفه به نام‌های «مدگماری»، «کائد»، «خواجه» و «شیخ» در بخش «جم» از گذشته سکنی

جینینگ کشور چین پرداخته‌اند. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ارزش شاخص ترکیبی توسعه پایدار برای شهر مورد مطالعه در سال ۲۰۰۴ برابر با ۰/۲۴ بوده که نشان می‌داد شاخص‌ها در سطح پایین قرار داشتند؛ یو جینگ و همکارانش (۲۰۰۸)، در مقاله‌ای تحت عنوان «پایداری شهرهای معدنی اصلی چین» به شناسایی فاکتورهای اصلی درجه توسعه پایدار شهرهای معدنی و روند توسعه آن‌ها پرداخته‌اند. برای این تحقیق ۷۸ شهر معدنی چین مورد مطالعه قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که درجه توسعه پایدار شهرهای معدنی از شهرهای نفتی به شهرهای چند منبعی، شهرهای غیرفلزی، زغال‌سنگی و درنهایت شهرهای کانی کاهش پیدا می‌کند؛ چیسورا (۲۰۰۴) در مقاله‌ای تحت عنوان «نقش پارک‌های شهری در شهر پایدار» ضمن اشاره به اهمیت فضاهای سبز درون‌شهری و کمبود مطالعات بین‌المللی در این زمینه تلاش کرده است که اهمیت طبیعت شهر را برای رفاه شهروندان و پایداری شهر نشان دهد.

شهرستان جم در جنوب استان بوشهر قرار دارد و با توجه به ویژگی‌های محیطی و جاذبه‌های طبیعی آن می‌تواند با مدیریت و برنامه‌ریزی علمی به قطب گردشگری مهمی در سطح منطقه تبدیل شود. شهرستان جم با مرکز استان بوشهر ۲۶۰ کیلومتر فاصله دارد و دارای دو بخش مرکزی و ریز است. بخش جم کوچک‌تر از بخش ریز اما تراکم جمعیتی بیشتری دارد و جمعیت شهر جم به دلیل آب‌وهوای خوب و سکونت خانوارهای کارکنان بخش‌های مختلف صنعتی (شامل عسلویه)، در حال افزایش است. شهر جم به‌عنوان شهر مهاجرپذیر به خاطر شرکت‌های نفت و گاز در طی دهه‌های اخیر تحولات صنعتی و کالبدی متناوبی را پشت سر گذاشته است و شهر را با معضلات عدیده‌ای روبه‌رو کرده است که

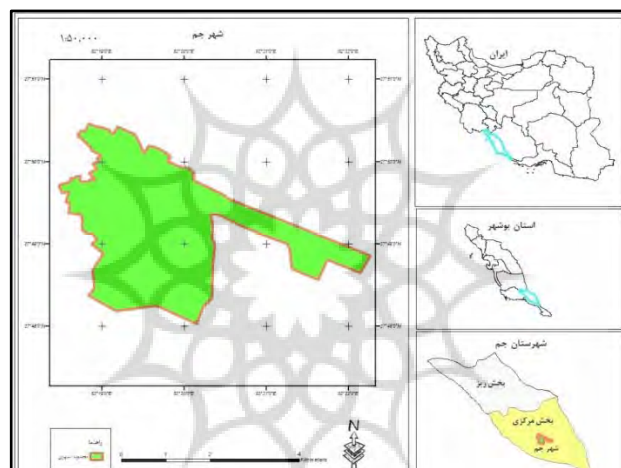
شهرستان دشتی و شمال غربی شهرستان دیر محدود می‌شود. بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵، جمعیت شهرستان جم برابر با ۷۰۰۵۱ نفر بوده است.

داشتند که این طوایف فارس و لر بختیاری می‌باشند. این شهرستان از شرق و شمال شرقی به استان فارس، از جنوب به شهرستان عسلویه و از جنوب غربی به شهرستان کنگان و از شمال به

جدول ۱. درصد تغییرات جمعیتی شهر جم از ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵

سال	جمعیت	درصد تغییرات
۱۳۸۵	۳۸۵۷۸	—
۱۳۹۰	۵۱۴۴۶	+٪۳۳,۴
۱۳۹۵	۷۰۰۵۱	+٪۳۶,۲

منبع: مرکز آمار ایران

شکل ۱. نقشه موقعیت فضایی شهر جم (ترسیم‌کننده: نگارندگان)

تدوین گردید و سپس در اختیار خبرگان و کارشناسان متخصص قرار داده شد و پس از بررسی و تأیید، پرسش‌نامه در قالب ۵۰ گویه (۱۷ گویه بعد همکاری مدیران شهری با جامعه محلی، ۸ گویه بعد مدیریت یکپارچه شهری و ۲۵ گویه بعد توسعه پایدار شهری)، تنظیم و برای اجرای پژوهش انتخاب و روایی آن، به صورت صوری تأیید گردید؛ پایایی پرسش‌نامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ، مورد کنترل و ارزیابی قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و اطلاعات از نرم‌افزار SPSS ۲۶ استفاده شد. با توجه به سطح سنجش متغیرها از آزمون‌های

پژوهش حاضر براساس هدف، در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار دارد و بر حسب روش تحقیق، توصیفی-تحلیلی می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش را ساکنان شهر جم و مدیران و کارکنان شهرداری و شورای اسلامی شهر جم (۳۱۴۳۶ نفر) بوده است؛ در این پژوهش بر اساس فرمول کوکران تعداد ۳۶۰ نفر به صورت تصادفی، (۴۰ نفر مدیران و ۳۲۰ نفر شهروندان) به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. پرسش‌نامه به صورت محقق‌ساخته بود که ابتدا شاخص‌ها و سؤالات پرسش‌نامه بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای و متناسب با محدوده پژوهش، احصا و

مناسب از جمله آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده و رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته بررسی شده است.

جدول ۲. آلفای کرونباخ محاسبه شده برای گویه‌های تحقیق

ردیف	عامل	نماگر	آلفای کرونباخ
۱	مدیریت یکپارچه شهری	۱۷	۰/۸۴
۲	همکاری مدیریت شهری	۸	۰/۷۹
۳	توسعه پایدار شهری	۲۵	۰/۸۱
*	کل	۵۰	۰/۸۱

منبع: محاسبات نگارندگان

۳ یافته‌ها

آزمون تی و ... استفاده شد. تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS ۲۶ انجام و میزان سطح معناداری برای آزمون دو دامنه برابر با ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

به‌منظور بررسی و تحلیل مؤلفه‌های پژوهش از روش‌های آماری ضریب همبستگی، آزمون پیرسون،

جدول ۳. توزیع نرمال متغیرهای پژوهش

نام متغیر	ضریب استاندارد K-S	سطح معنی‌داری
مدیریت یکپارچه شهری	۰/۶۸۵	۰/۱۴۵
همکاری مدیریت شهری	۰/۹۰۱	۰/۱۲۱
توسعه پایدار شهری	۰/۸۴۱	۰/۱۳۴

محدوده مورد مطالعه، با استفاده از ضریب همبستگی، مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل بیانگر رابطه معنادار بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم می‌باشد.

جدول (۳) توزیع نرمال مؤلفه‌های پژوهش به کمک آزمون کولموگراف- اسمیرنوف را نشان می‌دهد، مطابق جدول در سطح $p > 0.05$ داده‌ها نرمال بوده و لذا از آزمون‌های پارامتریک برای بررسی ارتباط بین متغیرها استفاده می‌گردد.

عوامل نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهری و رابطه هر یک با یکدیگر، در

جدول ۴. ضریب همبستگی بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (مدیران)

دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
۰/۴۰۵	۰/۰۰۱*	مدیریت یکپارچه شهری

همبستگی ۰/۴۰۵ محاسبه شد که در سطح $p < 0.01$ مقدار معنی‌داری می‌باشد.

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم ضریب

جدول ۵. ضریب رگرسیون خطی بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (مدیران)

متغیر	ضریب رگرسیون	t	سطح معنی‌داری
مدیریت یکپارچه شهری		۱/۲	۰/۱۲۴
دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری	۰/۳۹۵	۷/۴	۰/۰۰۱

دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در سطح $p < 0.01$ تأثیر دارد.

نتایج آزمون ضریب رگرسیون خطی نشان داد که مدیریت یکپارچه شهری به میزان ۳۹/۵ درصد بر

جدول ۶- ضریب همبستگی بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (شهروندان)

دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری	ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری
	۰/۳۶۹	۰/۰۰۱*
مدیریت یکپارچه شهری		

همبستگی ۰/۳۶۹ محاسبه شد که در سطح $p < 0.01$ مقدار معنی‌داری می‌باشد.

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم ضریب

جدول ۷. ضریب رگرسیون خطی بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (شهروندان)

متغیر	ضریب رگرسیون	t	سطح معنی‌داری
مدیریت یکپارچه شهری		۰/۸	۰/۱۰۴
دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری	۰/۳۵۴	۶/۵	۰/۰۰۱

نتایج حاصل از تحلیل بیانگر رابطه معنادار بین همکاری مدیریت شهری با جامعه محلی و توسعه پایدار گردشگری در شهر جم می‌باشد.

نتایج آزمون ضریب رگرسیون خطی نشان داد که مدیریت یکپارچه شهری به میزان ۳۵/۴ درصد بر دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در سطح $p < 0.01$ تأثیر دارد.

جدول ۸. ضریب همبستگی بین همکاری مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (مدیران)

دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری		
۰/۳۹۲	ضریب همبستگی	همکاری مدیریت شهری
*۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری	

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که همکاری مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم ضریب همبستگی ۰/۳۹۲ محاسبه شد که در سطح $p < 0.01$ مقدار معنی‌داری می‌باشد.

جدول ۹. ضریب رگرسیون خطی بین همکاری مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (مدیران)

متغیر	ضریب رگرسیون	t	سطح معنی‌داری
همکاری مدیریت شهری		۰/۸۵	۰/۱۵۴
دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری	۰/۳۶۵	۱۲/۶	۰/۰۰۱

نتایج آزمون ضریب رگرسیون خطی نشان داد که همکاری مدیریت شهری به میزان ۳۶/۵ درصد بر دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در سطح $p < 0.01$ تأثیر دارد.

جدول ۱۰. ضریب همبستگی بین همکاری مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (شهروندان)

دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری		
۰/۳۷۵	ضریب همبستگی	همکاری مدیریت شهری
*۰/۰۰۱	سطح معنی‌داری	

نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که همکاری مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم ضریب همبستگی ۰/۳۷۵ محاسبه شد که در سطح $p < 0.01$ مقدار معنی‌داری می‌باشد.

جدول ۱۱. ضریب رگرسیون خطی بین همکاری مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم (شهروندان)

متغیر	ضریب رگرسیون	t	سطح معنی‌داری
همکاری مدیریت شهری		۰/۸۱	۰/۱۳۵
دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری	۰/۳۶۹	۱۱/۱	۰/۰۰۱

انحراف معیار گویه‌های مرتبط با نقش مدیریت شهری در توسعه گردشگری شهری برای مدیران (۱۱۲/۷) بیشتر از شهروندان (۹۶/۴) بوده که در سطح $p < 0.05$ آزمون تی مستقل نشان می‌دهد که سؤال سوم مبنی بر وجود تفاوت معنی‌دار بین نظر شهروندان و مدیران در خصوص نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهری شهر جم تأیید می‌گردد.

نتایج آزمون ضریب رگرسیون خطی نشان داد که همکاری مدیریت شهری به میزان ۳۶/۹ درصد بر دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در سطح $p < 0.01$ تأثیر دارد.

نتایج حاصل از تحلیل بیانگر رابطه معنادار بین نظر مدیران و شهروندان، در خصوص نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم می‌باشد. نتایج نشان داد که میانگین و

جدول ۱۲. آزمون تی مستقل بررسی تفاوت بین دیدگاه مدیران و شهروندان

سطح معنی‌داری	t	میانگین \pm انحراف معیار	
۰/۰۰۱	۸/۴	۹۶/۴ \pm ۲/۴	شهروندان
		۱۱۲/۷ \pm ۷/۵	مدیران

شهرها به‌شمار می‌رود. دستیابی به گردشگری پایدار شهری، مستلزم ایجاد ساختارهای مناسب زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی در شهر است. توسعه گردشگری شهری با ارتقای ابعاد کمی و کیفی با حداکثر بازده یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های عمده مدیریت شهری می‌باشد. با توجه به اینکه یکی از مهم‌ترین عوامل در پایداری گردشگری ارائه خدمات بهینه به گردشگران شهری است، ایجاد زیرساخت‌ها و فراهم آوردن بسترهای مناسب، نقش مدیریت شهری را در این زمینه ملموس‌تر می‌نماید. درک این مطلب که مدیریت شهری می‌تواند تأثیر بسزایی در جهت اخذ تصمیمات صحیح در امر برنامه‌ریزی و تعیین استراتژی مناسب و در نتیجه پایداری گردشگری داشته باشد؛ نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که با توجه به پیامدهای زیست‌محیطی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی گردشگری در شهرها، توجه به برنامه‌ریزی گردشگری و ارائه زیرساخت‌های مناسب بایست در اولویت برنامه‌های مدیریت شهری قرار گیرد.

۴ بحث و نتیجه‌گیری

ضریب همبستگی پیرسون بین مدیریت یکپارچه شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم ۰/۴۰۵ به دست آمد. نتایج آزمون ضریب رگرسیون خطی نشان داد که مدیریت یکپارچه شهری به میزان ۳۹/۵ درصد بر دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در سطح $p < 0.01$ تأثیر دارد.

در تبیین این شاخص می‌توان گفت که شهرهایی مانند جم، دارای پتانسیل‌های مناسبی برای توسعه گردشگری‌اند، اما به علت ضعف‌های مدیریت شهری، عدم یکپارچگی مدیریت در بهره‌برداری پایدار از جاذبه‌ها، کمبود امکانات دسترسی و اطلاع‌رسانی، عدم همکاری و هماهنگی نهادهای گوناگون شهری، ناتوانی در تأمین بهداشت و نظافت شهر و مشکلات مربوط به برنامه‌ریزی کاربری اراضی، بخش گردشگری نه تنها از توسعه پایداری فاصله گرفته، بلکه روند منفی را طی می‌کند. امروزه گردشگری به‌عنوان یکی از مهم‌ترین شاخصه‌های توسعه پایدار، فرصت بزرگی برای

سیاست‌هایی در جهت اصلاح کیفیت زندگی جامعه میزبان و ترویج ویژگی‌های تاریخی و حفظ کیفیت محیط زیست از اهم مسؤولیت‌های مدیریت شهری جهت نیل به توسعه پایدار شهری و متعاقباً گردشگری پایدار شهری می‌باشد.

این نتایج با یافته‌های مرادی مکرری و حیدری کیا (۱۳۹۷) این پژوهش مفهوم مدیریت شهری، ارتباط میان توسعه پایدار و مدیریت شهری را در شهر اسدآباد، صفایی پور (۱۳۹۶) در پژوهش نقش مدیریت شهری در راستای تحقق توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی شهر ایلام) و پرهیزکار (۱۳۹۵) در پژوهش نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهر سرعین هم‌سو است. یافته‌های این مطالعه با نتایج تحقیقات سونگ (۲۰۱۰) در مقاله‌ای با عنوان رضایتمندی گردشگران در هنگ‌کنگ و جینگ و همکارانش (۲۰۰۸) در مقاله‌ای تحت عنوان "پایداری شهرهای معدنی اصلی چین" هم‌سو است.

میانگین و انحراف معیار گویه‌های مرتبط با نقش مدیریت شهری در توسعه گردشگری شهری برای مدیران (۱۱۲/۷) بیشتر از شهروندان (۹۶/۴) بوده که در سطح $p < 0.05$ آزمون تی مستقل نشان می‌دهد که فرضیه وجود تفاوت معنی‌دار بین نظر شهروندان و مدیران در خصوص نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری شهر جم تأیید می‌گردد.

در تبیین آن باید گفت که همکاری بین مدیران شهری و مردم محلی همواره جواب‌گوی نیازهای گردشگری شهری و دسترسی به توسعه پایدار خواهد بود و این دو در کنار هم زمینه‌های رشد و احیای صنعت گردشگری در شهر جم را به دنبال خواهد داشت. از طرفی شهر جم دارای پتانسیل‌های

این نتایج با یافته‌های تقوایی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل مؤثر در پایداری گردشگری با تأکید بر بهسازی و احیای بافت‌های شهری و لی و همکارانش (۲۰۰۹) در مقاله‌ای با عنوان "شاخص‌های اندازه‌گیری و یک رویکرد ارزیابی برای برآورد توسعه پایدار شهری"، در خارج از کشور هم‌سو است.

ضریب همبستگی پیرسون بین همکاری مدیریت شهری و دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در شهر جم ۰/۳۹۲ به دست آمد. نتایج آزمون ضریب رگرسیون خطی نشان داد که همکاری مدیریت شهری به میزان ۳۶/۵ درصد بر دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری در سطح $p < 0.01$ تأثیر دارد.

در تبیین این شاخص می‌توان گفت که امروزه مدیریت شهری تحول‌یافته ایجاب می‌کند شهرها برای رفاه و آسایش بیش‌تر شهروندان مدیریت شوند. مدیریت شهری نقش مهمی در موفقیت برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری به‌خصوص در ارتباط با توسعه پایدار به عهده دارد. شهرها به علت دارا بودن جاذبه‌های طبیعی تاریخی و فرهنگی از مقاصد مهم گردشگری محسوب می‌شوند. توسعه گردشگری شهری آثار مثبت و منفی اقتصادی اجتماعی فرهنگی و زیست‌محیطی به دنبال دارد. ایجاد تعادل در این زمینه به‌گونه‌ای که آثار مثبت بیش از آثار منفی باشد، نیازمند اتخاذ سیاست‌های مدیریتی قوی است. بنابراین پایداری در گردشگری شهری مستلزم توجه نظام‌مند به ابعاد فنی فرهنگی سیاسی اقتصادی تاریخی و زیست‌محیطی است تا استفاده از جاذبه‌های گردشگری مطابق با نیاز امروز و حفظ و ماندگاری این منابع برای آیندگان باشد. نتایج این مطالعه مبین این است که اتخاذ

نتایج این مطالعه با یافته‌های سجادی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری ساحلی، سادات شجیعی و شجیعی (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان (جایگاه مدیریت صنعت گردشگری در توسعه پایدار شهری) و نصراللهی (۱۳۹۷) در مقاله نقش مدیریت شهری در توسعه پایدار شهری با تأکید بر جایگاه شهرداری‌ها هم‌سو است.

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش حاضر در رابطه با موضوع، پیشنهادهایی به شرح زیر ارائه می‌گردد:

حامی مالی

بنا به اظهار نویسنده مسؤول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

سهم نویسندگان در پژوهش

سهم هر سه نویسنده در نگارش و تنظیم مقاله برابر بوده است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان، از همه افراد، به دلیل مشاوره و راهنمایی علمی و مشارکتشان در این مقاله تشکر و قدردانی می‌نمایند.

مناسبی برای توسعه گردشگری‌اند، اما به علت ضعف‌های مدیریت شهری، عدم یکپارچگی مدیریت در بهره‌برداری پایدار از جاذبه‌ها، کمبود امکانات دسترسی و اطلاع‌رسانی، عدم همکاری و هماهنگی نهادهای گوناگون شهری، ناتوانی در تأمین بهداشت و نظافت شهر نه‌تنها از توسعه پایدار فاصله گرفته، بلکه روند منفی داشته است. از طرفی هرچند مدیریت شهری توانسته است تا حدی از انتظارات توسعه پایدار را محقق سازد، اما در بسیاری از موارد ناموفق عمل کرده است. یکی از شرط‌های اساسی دستیابی به توسعه پایدار گردشگری نیازمند برنامه‌ریزی سازمان‌یافته در تمام سطوح است.

۱- مدیریت شهری در نهادهای دولتی از قبیل شهرداری، فرمانداری و گردشگری زمینه را برای توسعه گردشگری و بهبود وضعیت گردشگری فراهم نمایند، از طرفی توجه به ظرفیت‌ها جهت توسعه گردشگری شهر جم در برنامه شهرداری و دیگر نهادهای خدماتی قرار بگیرد.

۲- سطح آگاهی شهروندان برای فراهم‌نمودن محیطی مناسب جهت جذب گردشگران از طرف مدیریت شهری ارتقا یابد و از طرفی مدیران شهری در برنامه‌های گردشگری شهری از نظر شهروندان استفاده نماید.

۳- با توجه به نگاه منفی شهروندان نسبت به نقش مدیریت شهری در توسعه گردشگری، مدیران به افزایش زیرساخت‌ها توجه بیشتری نمایند.

۴- برنامه‌ریزی جهت افزایش گردشگران و همچنین بهره‌وری اقتصادی و ... از این مهم.

منابع

- Amir Hajlo, Elham., Simin, Tolai., Ahmed, Zanganeh., & Abolfazl Zanganeh. (2012). Evaluation and prioritization of tourism effects at the national level using Topsis technique. *Regional Planning Quarterly: third year, number 10, Marvdasht.*
- Bidkhti Amin, Ali Akbar., & Nazari, Masha Allah. (2018). The role of marketing in the development of the tourism industry. *Management Perspective, 32, 68-49.*
- Chiesura, A. (2004). The Role of Urban Parks for the Sustainable City: Landscape and Urban Planning. 68. 129-138.
- Dibai, Parviz. (2011). *Understanding Tourism*, Shahid Beheshti University Press. Tehran.
- Ebrahimzadeh, Isa., & Abdullah, Aghasizadeh. (2018). The effect of Chabahar Free Zone on the development of tourism in its area of influence using regression model and T-test. *Geography and Development Quarterly: University of Sistan and Baluchistan. No. 21.*
- Esfandiari, Abolfazl., Mohammad Taghi, Malek Hosseini., & Seyyed, Reza Mousavizadeh. (2013). Investigating the role of the tourism industry in the social development of border towns (case study: Golestan province). *Border Studies research journal: first year. first issue.*
- Farzaneh, S. (2018). capabilities and bottlenecks in the sustainable development of Noor city. a collection of papers of the regional conference on regional development strategies of Noor city in 2014.
- Khaksar, Mansour. (2013). design of industrial strategy planning model. improvement and transformation management studies (former management studies). No. 39 and 40.
- Kazes, Georges., & François, Potibe. (1382). *Urban tourism*. translated by Salahuddin, Mahalati, Shahid Beheshti University Publications., Movahed., Ali. *Urban tourism*. Ahvaz Shahid Chamran University Publications.
- Li, F., et al. (2009). measurement indicators and an evaluation approach for assessing urban sustainable development: A case study for China jining city. *Landscape and Urban planning. No. 90. pp.134-142.*
- Mashoofi, Asghar., & Zamani Bashlanboshlo, Farzaneh. (2014). The role of urban management in the sustainable development of tourism. the second scientific research conference of new horizons in the sciences of geography and planning: architecture and urban planning of Iran. Tehran. <https://civilica.com/doc/442372>
- Moradi Makri, Siavash., & Heydari Kia, Maryam. (2017). analysis of urban

- management and its role in sustainable urban development, a case study of the city of Asadabad. *Journal of Geography and Human Relations*: P 1. Number 1.
- Nadalipour, Zahra. (2018). factors affecting the competitive advantage of cities in the field of urban tourism development, the first national conference on tourism management and development, challenges and solutions.
- Nasrollahi, Mahmoud. (2017). the role of urban management in sustainable urban development with an emphasis on the position of municipalities. the second international conference on management, accounting, economics and social sciences, Hamadan.
- <https://civilica.com/doc/786709>
- Parhizkar, Farhad. (1396). The role of urban management in the sustainable development of tourism in Sarein.
- Parhizkar, Akbar., and Firouzbakht, Ali. (1390). The perspective of urban management in Iran with an emphasis on sustainable urban development. *Land Geography*, 8(32), 43-66.SID. <https://sid.ir/paper/116189/fa>
- Pourgholam, Hadi. (1392). Management and Sustainable Urban Development, National Conference on Architecture, Urban Planning and Sustainable Development with a focus on native architecture to a sustainable city. Mashhad. <https://civilica.com/doc/239431>
- Ranjbarian, Bahram., & Zahedi, Mohammad. (1379). *Tourism Planning at the National and Regional Levels*, Isfahan University Press, Isfahan.
- Razavian, Mohammad Taqi. (2011). *Urban Development Management*. Tehran: New Link Publications.
- Saeednia, A. (1379). *Urban Management, Organization of Municipalities of the country*. Volume 11. Tehran.
- Safaipour, Zahra. (1396). The role of urban management in the realization of sustainable urban development (Case study: Ilam city). *Urban Civil Studies Quarterly*.
- Song, Haiyan., & Robert, Van der Veen., Gang, Li., Jason, L. Chen. (2012). The Hong Kong tourist satisfaction index, *Annals of Tourism Research*, Vol. 39. No.1. pp. 459-479.
- Taqvai, Massoud., Yunus, Gholami Bimorgh., & Mousavi, Seyed Ali. (2019). investigation of effective factors in the sustainability of urban tourism with an emphasis on improving and revitalizing worn-out urban tissues. *Geography and Planning*. No. 36.
- Yu.J., et al. (2008).The sustainability of China major mining cities. *Resources Policy*. No. 33. pp.12-22.